ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME

Nr1. VINTER 2000 32.årg.

Millenniumfest på kapellet 8. januar 2000.

(Se ekstra vedlegg i Skjernøyposten).

Årtusenskiftet.

På det tyvende århundrets siste nyttårsaften ble det gjennomført bålbrenning på de gamle vedene, og andre utkikkspunkter langs kysten klokken sytten. På Skjernøy ble dette gjennomført på Høgevarden og Grottevarden. På sistnevnte sted var markeringen kunngjort på forhånd.

Det møtte opp mellom 75 og 100 mennesker på Grottevarden for å markere overgangen til det nye århundret og årtusenet, både gamle og unge. Veien opp og ikke minst ned fra Grottevarden er både bratt og ulendt, og det var mange som måtte ned på alle fire mer enn en gang. Så vidt vi vet kom alle fra det uten varige fysiske men. Nedturen foregikk i mørke, så det var godt at det ikke var frost og is. Mange bar fakler, og det var et minnerikt syn og se dette toget som snodde seg mot toppen.

Bålet var i stor grad klargjort på forhånd og det var svært stemningfylt da det ble tent presis klokken sytten. Samtidig ble det som nevnt tent bål på Høgevarden, og også på Garpeheia på Hille, på Måkeheia på Tregde og et sted østenfor Tregde. En rolig, verdig og minnerik markring, som utvilsomt vil bli husket av både de store og små som deltok.

Orgelinnvielse.

Søndag 27. februar ble det nye orgelet innviet. Domkantor Martin Pearson fra Kristiansand , kantorene Britt Turid Madsen og Tormod Lindland og saksofonisten Dag Hundstad fra Mandal medvirket..
Signe Aalvik , formann i Skjernøy menighetsutvalg, ønsket velkommen og sa noen ord om orgelet.:
Det var nok mange av oss som trodde det ville være umulig å samle inn så mange penger til et pipeorgel, det er jo et lite sted og få folk. Men det var noen som trodde på det. Som kjent ble orgelfondet opprettet i 1979, etter at Skjernøy menighet fikk en gave på 5.000, og det er siden kommet flere gaver, både testamentariske og andre.. Ellen Herstad og Rut Dyrstad hadde i mange år en privat utlodning inntekt for pipeorgel, og da Ellen døde i 1992 ble beløpet , ca 50.000 lagt til fondet. Det sto da ca 70.000 på fondet fra før. Da det gamle orgelet gikk i stykker i vår sto det ca 185.000 på fondet.
Kantoren på Skjernøy Britt Turid Madsen fikk i oppdrag å undersøke om vi kunne få et orgel til en rimelig pris., og fikk da dette tilbudet fra Norsk Orgelverksted til 330.000.
Så ble orglet bestilt og før vi visste ordet av det var det installert på kapellet slik at vi kunne bruke det i jula..
Nå vil vi takke alle som har vært med og støttet oss økonomisk. Ellen Herstad, Ruth Dyrstad. Mandal menighetsråd, fellesråd og ikke minst alle dere andre som har gitt enkelt gaver.
Det står nå igjen ca 50.00 som ikke er betalt, men det tror vi etter hvert vil bli samlet inn.

Pearson spilte melodier av kjente komponister ,som blant andre Bach, Roman og Sløgedal.
I en avdeling av Daniel Pinkham, Syv vers for et lite orgel, måtte han ta hjelpemidler til for å få frem alle tonene , han skulle egentlig hatt 8 fingre på hånden Vi fikk høre orgelets mange muligheter.
Madsen og Lindland hadde hver sin avdeling sammen med saksofonisten, Dag Hundstad og spilte Air av Bach og folketoner fra Åseral, en flott fremføring.
Kolberg leste vigslingsord og bønn ved innvielse av orgel og lyste deretter velsignelsen.
Til slutt sang vi sammen «Deg være ære».
En fin konsert var over, men vi håper det i fremtiden vil bli nye konserter.
Kollekten som ble tatt opp på konserten innbrakte over 8.000 kroner, som i sin helhet går til orglet.

Til slutt vil vi minne om at innsamlingen ikke er over og menighetsutvalget er svært takknemlig for gaver, og minner om kontoen som er: **3075 10 25218.**

Skjernøy Barnekor laget sangkveld.

En fantaskisk fin og en verdig markering da barnekorets feiret sitt ett år siden starten.
Det var lørdag 11. mars, og det var møtt fram foreldre, tanter, onkler, besteforeldre og mange mange andre. Tilsammen ca: 150 stk.
Siden februar i fjor har 19 barn i alderen fra 7 til 13 år øvd inn sanger med melodier som blir spilt fra en CD-spiller, under ledelse av Elin Dyrstad og Anne Lans Syvertsen.
Og sangen gikk imponerende bra. Publikum storkoste seg godt da den ene etter den andre av barna grep mikrofonen for å synge solo. Det runget vakker barnegospel i en hel time, og det til trampeklapp. De var virkelig flinke.
Etter konserten ble det severt pølset og brus.

SKJERNØYPOSTEN

- ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME -

Redaktør: Sigurd Aalvik, Tlf. 382 68611
I redaksjonen:
Georg Walvick, Tlf 382 68636
Norvald Jenssen, Tlf 382 68675
Evert Knutsen, Tlf 382 68686
Rita T. Dyrstad, Tlf 382 68716
Adr.: Skjernøy, 4516 Mandal.

Postgirokonto: 0802 5425368

Kontakt i USA:
Mrs. Agathe Thompson
865 Buck rd., Stone Ridge
N.Y. 12484

Abonnent pris pr. år kr 50,-
USA $ 10,-

Det har vært et uvanlig stormfullt vær helt siden jul. Den ene syd og sydvest stormen har avløst den andre, og tungsjøen har nesten ikke lagt seg. Det har vært nesten umulig å komme ut med sei og lyregarna på de beste og ytterste fiskeplassene. De få gangene som det har lykkes å sette og trekke garnene der på utsiden har det blitt en god del lyr å sei. Seien er i størrelse opp til to kilo, og lyra er også av fin størrelse.

På innsiden og i fjordene er det nesten ikke fisk, for det meste svarte garn. Fisken er kanskje fisket opp da fiskerne har måtte sette garnene innenskjærs i ukevis, for i det hele tatt for å komme på sjøen.

Reketrålerne har hatt samme sjauen, mec landligge og kanskje bare en tur i uken i snitt. De har fått tålig bra fangster med reker, opptil 200 - 300 kilo de gangene de har kommet seg utpå. Og prisen til fiskerne for store kokte reker er kr 55.00.

Ja, dette var dårlige fiskenyheter, men værgudan kan ingen gjøre noe med. Men nå går det jo mot lysere dager og mot vår. Så da burde jo værgudene komme på bedre tanker og bli mer i godlaget. - Vell møtt igjen i mai - juni med kanskje varme og solgangsbris.

En dramatisk hendelse.

Fiskeskøyten «Ardea», eier Jan Øystein Dyrstad, gikk natt til tirsdag 15. febr. på grunn like øst for Utvåre i Søgne. Det var ganske høy sjø, og de var på vei inn for å levere rekefangsten. Skøyta traff et undervannsskjær som hadde en jernstake på, og skøyta la seg på siden mot styrbord og jernstaken tok fatt i dolbord, trykket inn skansekledningen og toppen av staken tok fatt i skjerm på styrehus og lanternebrett.

Den andre karen som var ombord holdt på med å solle reker som skulle leveres i Ålo. Når skøyta la seg over rant rekene ut av sollet og rett på sjøen. Jan Øystein fikk kontakt med Farsund radio og Losbåten i Kr. sand, og en annen båt befant seg en halv times kjøring unna.

Etter at skøyten hadde ligget og slått opp og ned på skjæret i ca: 15 minutter kom en stor sjø og slo skøyten over på den andre siden og den gled av skjæret.

Jan Øystein innrømmer at det var nokså dramatisk når skøyten sto og hogg på skjæret i den sjøen. Den hadde nok ikke greid seg så særlig lenge. Men de var jo nærme land og hjelp var jo underveis. Når skøyten var flott fløt det opp deler av stråk-kjølen. Men selve skøyten var helt tett, og er nå til reperasjon.....

Skjernøy vel fors. fra s. 11.

Områdetiltak på Skjernøy. Møte 14. Mars kl. 19.00 Tønnes berge orienterte litt om prosjektet de er i gang med. Bl.a. registrering av gamle steingjerder, sommerflorer osv.

Parkering for bobiler er forbudt på balløkka. Vellet må etterlyse beplantning som ble lovet av bygartneren.

Vi skylder å si en stor takk til de som forlater styret og komiteene for et utmerket innsats og godt samarbeid.

Nytt styre i Vellet er:
Tove Laila Johansen,
Trygve Ånensen,
Arild Jenssen,
Randi Ullestad,
Jan Atla Abrahamsen.
Varam: Hans Berge,
Kurt Dyrstad,
Hilde Herstad,
Sverre Gunnar Syvertsen,
Sigurd Aalvik.

Protokollen ble underskrevet av Unni Liseth og Arthur Thallaksen
Møtet ble hevet kl. 22.00

Ungdomsforeningen.

Ungdomsforeningen hadde sitt årsmøte onsdag 8. desember 1999.
Eilif ønsket alle velkommen til det siste årsmøte i dette årtusen.
Det blei lest årsmeldinger fra de forskjellige foreninger og lag, og det viste at aktiviteten er stor på kapellet i løpet av året. Spesielt barne og ungdomsarbeidet har mange aktive.
I år blei det lagt fram to regnskaper. Et for kapellet og et for Ungdomsforeningen.
Det blei enstemmig vedtatt at regnskapet skal bli framlagt på denne måten videre.
Både regnskap og årsmelding blei godkjent. Av styret gikk Bjarne Christensen, Eilif Christensen og Allis Berge Hansen ut. Eilif og Allis sa seg villig til gjenvalg. I tillegg sa Åshild Aalvik seg villig til å gå inn som formann. Alle tre blei innvalgt. Fra før står Anne Karin Jenssen og Tom Inge Dyrstad i styret.Det blei bestemt å reparere taket på kapellet og taket på tårnet. Det blei også bevilget penger til å gjøre noe med minnestøtta.I år 2000 blir det to julefester mellom jul og nyttår som vanlig. Til slutt blei de som gikk ut av forskjellige styrer og lag takket med en rose.
År 2000 startet med en flott fest lørdag 8. januar. Den blir referert annet sted i "posten".
Ellers har Ungdomsforeningen etter nyttår hatt tre onsdager med Kveldsbibelskolen med god opslutning.På Fredagstreff 21. januar hadde vi besøk av Tor Omar Holbek og Arne Kvåle. En hyggelig kveld. Fredagstreff 18. februar hvor Torill og Jan Bording tok oss jorda rundt med lysbilder , og fortalte slik at vi kjente både varmen og bølgeskvulpet var også en flott kveld.Vi har hatt møte med alle styrene på kapellet, hvor de fortalte fra sitt arbeid og kunne komme med ønske om eventuelle forandringer.
Ellers har styret hatt to styremøter, vært på inspirasjonshelg på Agderstrand , og hatt ansvar for et orienteringsmøte om fusjonen mellom Indremisjonen og Santalmisjonen .
Vi gleder oss ellers over det nye orgelet som er kommet på plass i kapellet.
Den store utlodningen til kapellet blir i år den 15. april som er palmelørdag.
Vi ønsker små og store velkommen til de samlinger som er i kapellet.

a.b.h.

Ungdom i Litauen har fått bordtennisbord!!

Takket være alle dere på Skjernøya, kan vi nå spille pingpong. Vi har ca 25 tenåringer som møtes tre ganger i uka for å spille kort, høre på musikk, snakke sammen og lære mer om Gud. Det er en spennende jobb, og vi er blitt så glad i dem alle sammen.
Vi så tidlig at vi hadde behov for en energikrevende aktivitet for dem. De er fulle av energi, og begynner lett å sloss og krangle. Så det var derfor vi kom opp med ideen pingpong. Vi hadde ideen, men ikke pengene.
Mamma (Anne Grete) hadde lenge prata om å få i gang et samarbeidsprosjekt med vår, og Skjernøyas ungdomsgruppe. Så hun tente på ideen om bordtennis. Og det resulterte i flaskeinnsamling. De fikk inn hele 4000 norske velsignende kroner. Dette var nok til å kjøpe både bordtennisbord og piler med pilkast. Og enda har vi 800 kr igjen.
Vi er alle blitt ivrige ping-pongere.Så på vegne av hele gjengen med tenåringer, vil vi bare si:Tuuuuuusen takk!!!
Hjertelig hilsen Beate og Gediminas Rudaiciai.

Ungdomsgruppa hadde innsamling av flasker som skulle gå til panting 3. februar. Pengene skulle gå til et bordtennisbord til en tenåringsgruppe i Litauen.
Flaskeinnsamlingen innbrakte mange flasker. Folk var villige til å gi. Det kom inn flasker for kr 2000,- og i tillegg ble det gitt pengegaver så totalt ble det samlet inn kr 4000,-
Som en ser ovenfor har en fått takkebrev fra Beate og Gediminas som driver denne tenåringsgruppa.
Nå vil en prøve å få i gang en hjelpesending til Litauen, hvis noen har noe å gi så kan dere ta kontakt med Anne Karin og Arild Jenssen eller Anne Grete og Roald Syvertsen.

Skipsforlis på Oddskjærene.

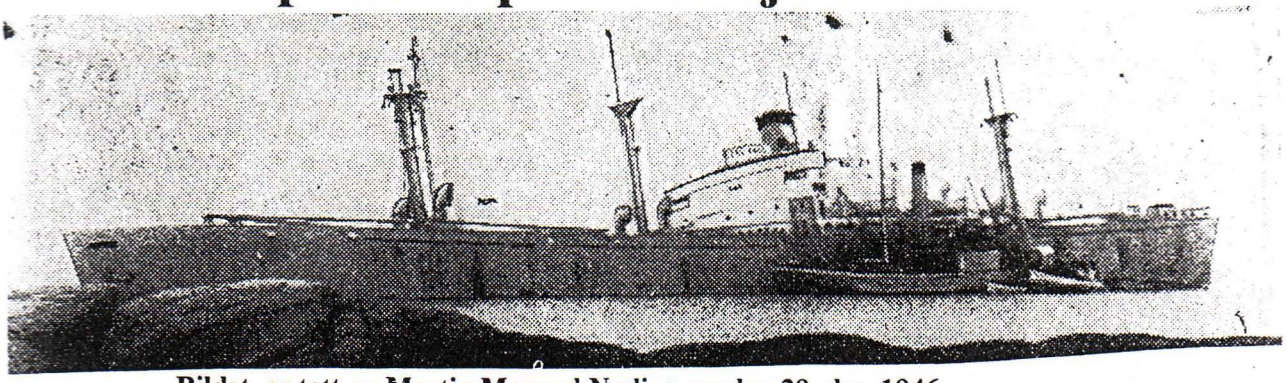

Bildet er tatt av Martin Monrad Nøding søndag 29. des. 1946

Gjennom århundre har det skjedd mange skipsforlis på Oddskjærene, mange ganger med tragisk utfall. Oddskjærene ligger langt syd. Ja de er faktisk de sydligste i landet, lenger syd en vestre Kråge. Etter at det var montert lykt på Ytre Odd ca: 1950 har det ikke vært flere forlis, men så er det også mange moderende hjelpemidler å navigere etter. De Skjernøyfolk som er litt oppe i årene kan godt huske D/S «Am Mer Mar» som gikk på Oddskjærene 27. des. (tredje juledag) 1946. Båten var et amerikansk libertyskip på godt og vel 10.000 tonn dw. Det var bygget i 1944 altså vel to år gammelt, og var registret i New Orleans. «Am Mer Mar» var på veg til Soyamelfabrikken i Larvik fra hjembyen New Orleans med 9100 tonn soyabønner. Lasten var assurert for 8,5 mill. kroner. Båten hadde vært 21 døgn i sjøen da de fikk landkjenning av Norskekysten et stykke vestenfor Ryvingen fyr, og ved 22 00 tiden på kvelden med ca: 11 knop fart støtte skipet på Oddskjærene og stanset ikke før halvdelen av skipes lengde hadde fast grunn under bunnen. Det ble slått full fart akterover i maskinen i forsøk på å få skipet av grunnen som ikke lykkes. Skipsbunnen hadde fått store skader. Det var meget høy sjø og stummende mørkt med regn og sluddbyger. Mannskapet besto av 37 personer, alle var amerikanske uten om to svensker som var ombord, en stor del var også negere. Da det ikke var øyeblikkelig fare for at skipet skulle synke, ble mannskapet værende ombord en stund. Skipet fikk forbindelse med Lista radiostasjon (senere ble hetende Farsund radio) og derfra gikk beskjeden videre til Mandal. Skipet sendte også ut morsesignaler SOS og skjøt opp raketter som ble sett fra Landøy. I tillegg brukte skipet dampfløyten nokså jevnlig.

På Farestad lå redningsskøyta «Anton Paulsen» (*) stasjonert Mannskapet var reist hjem på juleferie så nær som maskinist Birger Olsen fra Hvaler. Paul Kristiansen fra Farestad tilhørte reservemannskapet, han hadde tidligere vært ombord i denne skøyten 6 måneder. Paul fikk telefonbeskjed fra havnefogden i Mandal om grunnstøtingen og ble anmodet om å samle mannskap å gå ut med skøyta. Han fikk fatt i German Gabrielsen , Arne Jenssen og Tonning Gundersen fra Ytre Farestad. De satte kurs for Ryvingen som de hadde fått beskjed om, men de oppdaget nødsignalene fra Odd og kursen ble satt dertil. Ved Oddskjærene gikk sjøen svært høy og på utsiden av havaristen danset «Anton Paulsen» opp og ned som en dott. Man forstod at det ikke var øyeblikkelig fare for at skipet skulle synke, og på det tidspunktet var vanskelig å gjøre forsøk på å redde mannskapet, gikk skøyten inn på Sandøyfjorden for å se tiden an, og det ble nødvendig med mer mannskap på redningsskøyta. Derfor kom Kristian P. Udøy, Bjørn Pedersen og Jørgen Salvesen, ombord som hadde kommet til fra Udøy. Jørgen Salvesen var sjøkaptein og kunne morse med havaristen. På «Am Mer Mar» hadde de svingt ut to livbåter på lo side, disse ble straks vasket vekk av sjøen som nå gikk over hele forskipet.

Alf Pedersen Valvik (80) som var med på beregningen av mannskapet forteller: Vi var med i juletrefestkomiteen på kapellet og holdt på å stelle i stand til fest, da Peder Walvik kom å fortalte at han hadde fått telefon om at en båt var gått på grunn. Vi gikk da ut med båten min og med var min bror Pål og Peder Walvik. Det var sent på kvelden og det var høy sjø, men vinden var forholdsmessig rolig. Vi gikk ut ved Lille Vengelsholmen og kunne lett se båten som sto på grunn. Vi fikk kontakt med Paul som var på redningsskøyta, han sa de ikke turde gå helt inntil på le side, da mastene i den sjøen kunne ta inn i skutesiden og brekke. «Am Mer Mar» lå stødig opp på skjærene og det så ikke ut som den kunne le seg. På le side akter var sjøen mer rolig i livda av båten. Kan huske Rasmus Rosnes kom ut gjennom indre Oddsundet og på innsiden av Oddskjærene og sjøen brøt på alle kanter, men han var svært godt kjent i området. (han hadde med Egil Jakobsen og sønnen Rolf, og på Oddfjorden hadde han tatt opp Ragnvald Salvesen fra Landøy) Han gikk rett inn til skutesiden og fikk ombord en av de to svenskene, som fortalte at mannskapet ønsket å forlate skipet. Det var også andre båter i nærheten blant andre Paulus Kristiansen (han hadde med sønnen Torbjørn, John Farestad og Alf Salvesen fra Landøy). Dette var ca: kl 03.00 om natten og vi var enige om å gå inntil skutesiden i le, og redningsskøyten liggende på utsiden av oss, så mannskapet kunne gå fra våres båter og over i redningsskøyten.

Fors neste side.

Fra forrige side.
Alf forteller at båten gikk opp og ned ved skutesiden, fra helt ned forbi vannlinjen til i høyde med hovedekket. Og det hang en leider som mannskapet kunne entre. Og de kom ramlende ned, det var mange negere,og det var også noen damer ombord. De traff gjerne tanken i motorbåten, det var rart at den ikke ble revet av.
. Det var stort mannskap, Alf husker ikke antallet. Han forteller at Pål gikk ombord og opp på brua, og ble der lenge, så de måtte vente en stund på ham. Han var jo sjøkaptein og hadde seilt under hele krigen.
Det var ikke ufarlig det vi holdt på med, det var jo nære land og både vi og redningsskøyten hadde svære strev med å holde oss på plass. Mannskapet ble bragt inn til Mandal av redningskøyta og innkvartert på Bondeheimen.
«Am Mer Mar» ble ikke stående lenge på skjærene. Over helgen kom en ny storm som svingte skipet rundt og baugen gled av skjærene og hele skipet ble liggende ved indre Oddsundet med baugen under vann.
Men allerede dagen etter forliset var det helt stille og mannskapet var kommet ombord igjen og fikk opp steamen i et forsøk på å losse lasten. Maskinrommet var helt intakt. Det var kommet bergingsbåter med lektere til å ta ombord soyabønner og det lå mange frakteskuter som ventet på for å frakte vekk soyabønnene. Det var også mange mennesker fra alle kanter som Landøy , Udøy, Hille, Mandal og Skjernøy som ville hjelpe til med å ta opp lasten. Men hele dagen gikk uten at vi ble enige med forsikringsselskapet hvor mye vi skulle ha for jobben. Det var Kristian P. Udøy som sto for forhandlingene med forsikringsselskapet. Så den dagen ble ingen last tatt opp. Mannskapet gjorde alt klart med vinsjene og bommene, så det var bare å sette i gang med lossingen når vi ble enige om prisen.
Før båten ble slått av grunnen lyktes det å berge et par lektere med soyabønnerDa båten ble liggende ved indre Oddsundet så kunne vi bare være på akterdekket. Vi laget noen sekker med lange skafter på som kunne nå ned i lasterommene. De akterste rommene var tomme for vann. Det var to mann på hver sekk og sekkene gikk videre ned på lekterne
Senere sammen med Alf Dyrstad, Sverre Dyrstad og andre var vi med å hjalp til å losse over på en av de store hollandske lekterne som hadde ligget i Kleven etter krigen. Vi la garnering i lekteren og ved hjelp av en pumpe ble soyabønnene pumpet opp av vraket og i lekteren, så ikke så rent lite av lasten ble tatt opp. Vi brukte mye av soyabønnene både til griser og kyr, og alle som kunne lå ute å plukket opp bønner til eget forbruk. Akterskipet ble liggende lenge over vann helt inne ved indre Oddsundet.
Dette forliset var en miljøkatastrofe av de sjeldne. Det fløt opp tykk fyringsolje som skipet hadde i tankene, og den tilgriset holmer og skjær. Oljen ble skyllet høyt på land, det var en sann plage, en kunne ikke ta i en ting. Olje så tykk som grøt lå over alt. På Sandøy og Odd var alt svart i lange tider. Ennå i dag ligger oljen på Sandøy og Odd langt oppe på land, men nå vokser det grass og strandnellik i den. En haug med sjøfugler måtte bøte med livet. Rester av «Am Mer Mar» kan en ennå finne rundt i sjøbuene her på øya. Lasteroms luker tilgriset med olje ble tatt opp i store mengder, og fremdeles kan en se de ligge som låvebro eller bru over diker. Det var mange av dem i Ytre Farestadmyrene.

Til oritering kan jeg nevne at «Am Mer Mar» var kommet langt ut av kurs. I sjøforklaringen forklarte kaptein William Cox at han ved Ryvingen hadde han forandret kursen fra 83 grader sør til 100 grader, og da hadde de vært ca: 4 kvartmil av land. Sjøkyndig rettsvitne mente med 100graders kurs kunne skipet umulig gå på Oddskjærende. Han mente kursen måtte ha vært 53 grader.
«Am Mer Mar» ble stående bare tre døgn på Oddskjærende. Grunnstøtingen skjedde natt til lørdag, og lossingen kom ikke igang før søndag kveld og mandag formiddag. Været ble verre utover mandagen så lossingen måtte stanse. Natt til tirsdag ble det sydlig storm med meget høy sjø og båten ble slått av skjærene. Dette var altså natt til nyttårsaften 1946. Jeg kan huske som 6 år gammel gutt fikk se en dykker i arbeid nede på vraket og det lå en stor haug med soyabønner i sydenden av huset til Haraldstad på Farestad. Bønnene lå langt oppetter kjellermuren.

(*) **R.s. «Anton Paulsen»** tidligere Coling Archerskøyten «Solli» bygget 1908, var på 46 fot. Fikk installert 40/80 hk. 1cyl. Union glødehodemotor og styrehus i aluminium som det første i sitt slag i 1942. Fører fra 1942 til 1948 var Anton Olsen. Solgt ut av redningsselskapet 1948. Til 1968, losskøyte under navnet «Grip». Fra 1976 og senere tid gjenopprigget til seilskøyte og går nå under navnet «Solli». Hjemmehørende i Molde.

Kilder: Avisen «Lindesnes» - Alf Pedersen - «Hundre år med redningskøyta»

Sigurd Aalvik.

HISTORIEN OM DE TRE SKJERNØY JENTENE

FRA DYRSTAD GÅRD, SOM VANDRET FRA SKJERNØY TIL ÅSERAL OG TIL BAKE IGJEN PÅ 7 DAGER I JUNI MND. I 1893.

De tre jentene var følgende: Pauline Theodora. f. Rasmussen i 1878. Gift med Gabriel Kristian Pedersen Dyrstad. Bolette Severine Pedersen Dyrstad f.1872. Gift med Knut Olsen Skjernøysund. Betsy Pedersen Dyrstad f.1878. Gift med Wilhelm Olsen Skjøllingstad.
Det er Betsy som har nedtegnet den fornøyelige vandrehistorien. Betsy og Pauline var den gang 15 år. Bolette var 21. Det var ganske uvanlig at jenter på den tiden fikk lov til og ta seg fri fra arbeid i hjemmet. De måtte være ganske spesielle, og det kunne tyde på at de kom fra familie med god råd, og det stemmer jo, både Pauline sin mor og far og Bolette og Betsys mor og far "satt i gode kår" som det heter. Men de hadde kanskje gjort seg fortjent til slik en tur!? Veien fra Mandal til Kyrkjebygda i Åseral var ferdig i 1879.

3. juni 1893.
Gikk fra Mandal 3. juni kl 1.00. og ankom til Øyslebø kl 7.00. aften, hvor vi fikk nattlosi hos en bager. Underveis hadde vi det uhyre morsomt. Bolette var meget livlig, men Pauline og jeg var saa trætte at hjulene svingede rundt. Da aftenen kom, skrev vi til Kristian(bror av Betsy og Pauline) og saa lagde vi oss og sovede sødlig ind, omfavnet av søvnens blide arm.

4. juni forlod vi Øyslebø og gikk 2. mil om formiddagen. Kl.1.00. kom vi til gården Stræde. Lidt før Øyslebø passerede vi en ualminnelig vakker foss. Det var meget vakkert.(fossen heter Haugefossen) På Strædet tok vi skyss hvor vi havde en meget kjæk og snild skydsgut. På Hessaa traf vi Agnes Pedersen Malmø. Om aftenen kom vi til Foss. Vi fikk nattlosi hos Torkel Olsen. En smukk datter hadde han.

5. juni. O,hvilken fryktelig natt vi har tibragt og lidet og intet søvn. 2-3 fulde mannfolk i huset. Ingen lås på døren. Om aftenen bagynte en at skrååle saa fryktelig og bad at de andre vilde gjøre af med ham, og de andre måtte drage ham som et dyr. Hele natten har disse holdt paa at vandre opp og ned trappen-somme tider på alle fire. Paserte vår dør hver gang, saa vi har vært fryktelig ræd. Til afvelsling har de rautet og sjunget...uff, hvor fryktelig!

6. juni.7.00. om morgenen gikk vi fra Foss, glad ved at være kommet du av det røverhul, hvor vi ikke hadde sovet en time. Paa veien paserede vi en landhandel, men han havde ikke bagverk.
Så kjørte vi 1. mil på langkjerre. 40 øre gav vi for skjyssen. Kl.9.00. kom vi til en bager hvor vi kjøpte en hel masse og drak brus. Regnet begynte med tordenslag, saa vi maatte ty til en høy-løe.
Da vi kom ut, regnet det lidt men ikke saa voldsomt. En stor gjedeflokk græssede ved veien. Da tog vi inn paa Fiskeland og kokte kaffe på en kjele uten tut. Snøfonner lå på høyden. Vi havde pasert en liden tunell.(denne tunell var intakt helt til 1980 da den ble skutt vekk) Om aftenen kom vi til Kirkebygda og fikk logi på et meget vakkert sted.(stedet var nok privat da det først kom hotell i selve Kyrkjebygda 7 år etter jentene hadde vært der).

7. juni Kl.6.00. morgen kjørte vi opp til Åseral til hotellet hvor vi ankom kl.8.00. Derfra drog vi videre oppover fjellene på høyeste toppe, hvorfra vi så en flokk rein som grasset i fjell styrtningene. Efter et par timer i Hekfjeldene, gikk vi nedover mot kirken og derfra inn i et hus og kjøpte melk, og der hvar det nu så som så. Derfra gikk vi til kusken og kjørte ned til hotellet, hvor vi var inne og beså overalt og spiste middag.(som vi skjønner så var de i Kyrkjebygda men de ville opp lengere i dalen, for der var det nettop bygget et nytt hotell, hotellet var på Åknes og hette Åseral Turisthotell og var bygd i 1891, brandt ned i 1931, fra hotellet drog de videre inn over i fjellene, hekkfjellene som de kaller det, antagelig innover mot Juvatn for de hotellet hadde en liten hytte her som gjestene kunne besøke. Kirken de nevner de passerte var Åknes kapell som ble bygget i 1873) Kjørte så ned til Kirkebygda hvor vi ankom

Fors neste side.

Fra forrige side

kl.3.00. Tok så vort handarbeide fram og hadde det hyggeligt. Om kvelden var vi nede og melket gjeder. I morgen tidlig tager vi på vei nedover igjen.

8. juni. morgen kl.6.00. skulle vi kjøre fra Kirkebygd, men så løp hesten av sted. Mannen råbte" folen, folen", men folen løp som en vind etter veien." O, mitt fattige arme baarn" sagde mannen, og føg ikke i sinde opp, men sto der med bronden da hesten gikk over bruna. Torkel etter hesten og fikk den ned ved Fiskeland. Vi gikk hele veien. Ingen mad havde vi, så vi sultede mest i gjel. Da vi kom til Lunden, gikk vi inn og kjøpte mad i haugeviss. Nedenfor Lunden fergde vi over. (her var det fast ferje forbindelse inntil 1950, da det kom bro) Gikk så ned Undalen (Aunedalen) hvor vi fant en hel del tyttebær fra i fjor. Om dagen gikk vi 6. mil. og kom til Øydne kl.8.00. om kvelden, hvor vi fikk et riktig vakkert nattelosji, men fluger var det og de holdt og spise oss opp.

Om morgenen 9. juni forlot vi Øydne efter en rolig og deilig nat. Kom til Øydnekleiv kl.9.00. hvor vi fik melk saa meget vi vilde drikke- av en kone. Vi kjørte 1. mil med en dranker----
Kom til Spilling kl.4.00. om eftermiddaggen i følge med en galen mand som sagde at alle mannfolk skulde legges i band nu.

Kom til Skofteland hvor vi fik blaasur melk for 13. øre literen. Ankom til Vigeland kl.6.00. om kvelden hvor vi skulde ind at faa lidt vand. En gut kom ud efter at ha skjeret stomp til alle ungene der. Vi spurde en liden jente om vi maatte få lidt vand, guten ind som lynet. Jenten skreg, guten sagde "holdt kjæft, her er nogle jenter som skal ha vand". Jentene tide som musen," skal se om jeg har en ren kop-jo, nu fant jeg en" sagde guten.
Vi figde vand, og kl.8.00 kom vi til Mones. Da var vi nesten døde. Da havde vi gått 7. mil. Kom til Mandal. kl.11.00. Amalie f. Nielsen Spangreid.(gift med Reimoth Pedersen Dyrstad f.1865.) kom op av sengen og gav oss mad. Om morgenen fotograferede vi oss hos Anna Halling.
Farvel skog, mark og hekfjell. Takk for i år.
RESUME:
Gikk op i Halsaa sogn, Holme, Øyslebø, Laudal, Bjelland, Åseral. På til bake veien satt vi over fra Lunden i Bjelland til Svindal i Grinnem. Fortsatte ned Konsmo, Vigmostad, Valle og Halsaa.
Jeg hilser deg fagreste land uppaa jord, din sol, din himmel dine enger.
Ja, lange leve gamle nord med fjeld og li og fjord, med fjeld og li og fjord.
Nu er i atter hjemme, og vår hyggelige tur er nu en saga blott. Men jeg kommer så lenge jeg lever til at minnes den.
Men ingen kan tro at vi har tilbragt den vei på saa faa dage. Theodor Aanensen maatte tilstaa at det var godt gjort!

ÅRSMØTE I SKJERNØY VEL

9. MARS 2000 PÅ GRENDEHUSET KL. 19.00

Tilstede 39 personer.
Møteleder Tove Laila Johansen, ordstyrer Karin Abrahamsen, referent Hilde Herstad.

Årsmelding fra Grendehuset ved Terje Bydal, Erna T. Dyrstad, Turi Pettersen. Aktiviteter som haaar vært på grendehuset er arbeidsstue, hobbyklubb, kafe`, revygruppe. Der er kommet ny søppeldunk, Brannvesnet har vært behjelpelig med å rette opp takstein. Der har vært og malt, Der er kommet 330 000,- i statlige midler til utbygging av grendehuset. Dugnad foregår på tirsdager og torsdager på loftet. Tilbygget startes på til høsten. Det er til nå utført 466 dugnadstimer.

Årsmelding Idrettskomiteen
Komiteen har bestått av:
Arnt Otto Aanensen 1 år
Terje Jørgensen 1 År
Bente Syvertsen 2 år
Kjell Gauksås 2 år
Komiteen har hatt møter før 17. Mai og Skjernøymarsjen. Knabenturen i mars er overlatt til Odd Arne Skogen og Kjell Gauksås.

Idrettskomiteen har møtt med en representant på styremøtene i vellet.
!7. mai hadde vi ansvaret for leker for barn fra 1. - 7. Klasse. God deltagelse og stor stemning på øvelsene i hinderløype og 60 meter. Fine premier til alle, litt større premier til de beste i eldste klasse.

Fors. s. 10.

Edgar Berge til minne.

Lørdag 26. mars kom det triste budskapet om at Edgar var gått bort, 81 år gammel. Det kom ikke uventet, mange års alvorlig sykdom klarte til slutt å få overtaket, selv på Edgar. Det var nære på mange ganger, med full fart til sykehus. Men han kom til hektene igjen gang etter gang, og var på plass i stua i Bergstø. Alltid med et ukuelig livsmot i sin vanskelige livssituasjon, rolig og avbalansert tok han sin skjebne på en måte som kan stå som et eksempel for alle oss andre. Helt til det siste hadde han interesse for alt og alle i sitt nærområde. De fem seks siste årene av hans liv ga i grunnen et fullgodt svar på hvorfor han greidde å overleve de tyske konsentrasjonsleire. En enorm psykisk styrke, evnen til å kunne ta tingene som de kom på en positiv måte, omtanke for sine medmenneskers ve og vel, og ikke minst en god porsjon med stahet og galgenhumor, maktet selv ikke de tyske nasistenes dødsapparat å knekke. Det startet med Grini, så Natzweiler, deretter Dachau og så til slutt Neuengamme før han kom hjem med Folke Bernadottes hvite busser. Edgar snakket svært lite om denne delen av sitt liv, men noen ganske få ganger lettet han litt på sløret, og det var ikke akkurat noe lystelig han hadde å si, om menneskelig fornedrelse og djevelskap satt i system. Men han hadde også positive hendelser å fortelle, om nestekjærlighet, og medmenneskelig varme.

For meg som er født like etter 2.verdenskrig var denne delen av hans liv ukjent i barneårene. Vi bodde i noen år i leilighet hos Olga og Edgar, og da gikk han mest under betegnelsen pappa. Min far var far og svært mye borte på grunn av sin jobb som sjømann. Og Edgar ble på mange måter et forbilde, når han kom fra jakt og hang fangsten på veggen, det være seg grevling, hare eller alker, så arbeidet fantasien i et guttesinn, og han må nok ta hovedskylden for at man etterhvert havnet med samme interesse.
Hjelpsomheten er noe av det jeg husker best ved Edgar, trengte man en hjelpende hånd var det aldri nei i hans munn, ja, til sine tider kunne vel dette gå på bekostning av egne gjøremål.
Han elsket å stelle med jord, gård og dyr, og når han kom med saueflokken etter seg,så det ut som de gikk i takt.
Hva er en flyger uten bakkemannskap ? Edgar hadde det beste bakkemanskap. Et ekteskap består av gode og onde dager, og er det noen som har oppfattet hva dette innebærer, så må det være hans kone Olga. Helt til siste stund sto hun han bi , natt og dag, noe han var henne svært takknemlig for. Med god hjelp av den nære familie og venner maktet de selv i den siste tiden å få noe positivt ut av livet tross alt. Og Edgar fikk lov til å dø i sitt hjem slik han inderlig ønsket.

Noe av det gamle Skjernøy er borte med Edgar, et fast holdepunkt som bare var der.
Jeg lyser fred over ditt gode minne.

Evert.

Edgar Berge til minne.

Edgar Berge døde den 26./2. , 81 år gammel. Med ham er en av de få gjenlevende Tysklands fangene gått bort. Edgar var med i hjemmefronten under krigen, og ble arrestert i mars 1943 og sendt til Tyskland, via Grini. Behandlingen her var nok mildest talt forferdelig og kunne ta knekken på hvem som helst. Men så var det bare 11 av de 70 som ble sendt til Tyskland som kom levende tilbake.
Han kom hjem i mai 1947 og ble gift med Olga (f. Tofte). De bosatte seg på Berge og fikk etterhvert 4 sønner.
Edgar arbeidet som veimann og skytebas, bl. a. på Skjernøyveien. De siste årene fikk han problemer med lungene, og var lenge avhengig av konstant surstofftilførsel. Men han ville være hjemme, og her fikk han godt stell av sin kone Olga. Og her i sitt hjem døde han altså 26./ 2.
Vi lyser fred over hans minne.

H. K.

Skjernøy vel fors. fra s. 8.

Skjernøymarsjen gikk i flott vær, vi hadde ansvaret for sekretariatet og noterte 205 deltakere. Det er vi fornøyd med , 10 flere enn året før.

Der var ingen merknader til årsmeldingen fra Idrettskomiteen.

Beretning fra arbeidsstua ved Inger Lise Adriaenssens.
11 barn i vårsemesteret. Kontingent kr. 400,- 700 for to barn. Tilskudd fra kommunen kr. 2682,- Ingen legatpenger. Der har vært tur til Landøy og Skjernøysund.

Ingen bemerkninger.

Årsberetning fra Vellet v/Tove Laila Johansen
Leder: Tove Laila Johansen
Kasserer: Trygve Ånensen
Sekretær: Hilde Herstad
Medlem: Anne Grete Syvertsen
Medlem: Karin Abrahamsen

Varam. Hans Berge
Kurt Dyrstad
Geir Larsen
Svein Ø. Berge
Jan Atle Abrahamsen

Det har vært avholdt 8 styremøter
Det har vært 1 arbeidsmøte med Romedal fra teknisk etat.
Det har vært holdt et allmannamøte om igangsetting av områdetiltak på Skjernøy
Antall behandlede saker : 29
Antall referatsaker: ca. 20

Områdetiltak på Skjernøy: Det er nedsatt en arbeidsgruppe til å ta seg av dette. Gruppen har bestått av en representant fra hver gård. Leder er Tønnes Berge. De andre er: Evert Knutsen, Arvid Gabrielsen, Harry Wattne, Jan Harald Syvertsen, Eilif Christensen, Arnt Otto Ånensen.
Vellet har søkt om reduksjon av fartsgrensen fra 80 til 60 km på strekningen fra Skjernøy bro og til Farestad. Vi har sett i avisen og mottatt muntlige signaler at det er vilje til dette.
Veilys på Berge: Det jobbes med saken.

Janne Knutsen har laget en flott brosjyre om hva som foregår på øya. Denne er primært tenkt til utdeling til nye innflyttere. Hun har også påtatt seg arbeidet med å oppdatere denne.
Vellet har gitt høringssvar til kommunen angående kommuneplanen 1998- 2010
Det er sendt tilbakemelding angående planarbeidet i Tjusdalsområdet
Merknader til kommunen angående reguleringsplan for gnr. 24, brn. 94 på Dyrstad vellet går inn for at lokalplanen følges som opprinnelig, med 3 hus og ingen hytte.
Det er sendt merknader angående adkomstvei til kommunal brygge på Farestad.
Det er sendt høringssvar på nytt høringsutkast ang. B6 område på Berge. Det er påpekt flere feil på kartet som må rettes opp, såkalte datatekniske feil.
Det er kommet nye veilys i Valvika, v/ Kristian Valvik og Jan Atle Abrahamsen.
Det er blitt sendt informasjon om hva som skjer i vellet av allmen interesse til hvert nummer av SKJERNØYPOSTEN.

Øvrige saker som vellet har jobbet med:
Vårrydding 22. April i pøsregn. Liten oppslutning, som vanlig.
17. Mai i samarbeid med idrettskomiteen og grendehuskomiteen. Magnhild Brovik holdt en glimrende tale for de falne før kransnedlegging.
Skjernøydagen 26, juni. Været var ikke det beste, men vi klarte å gjennomføre den før regnet satte inn for alvor.
Skjernøymarsjen 29. August i samarbeid med idrettskomiteen og grendehuskomiteen

Der var ingen bemerkning til årsmeldingen.

Regnskap:
Strømforbruket har økt. All oppvarming går på strøm, toalett, vaskemaskin, varmtvann forbruk, kafé`, ergo mer aktivitet og mer som krever strøm er årsaken til økningen fra i fjor.
Ellers var der ingen bemerkninger til regnskap.

Valg.
Nedre Farestad: Arild Jenssen 2 år 38 stemmer
Hilde Herstad 1 år enstemmig.

Valvik: Jan Atle Abrahamsen 2 år 27 stemmer
Sigurd Aalvik 2 år 12 stemmer

Fors neste side.

Skjernøy Vel fra forrige side.

Ytre Farestad: Randi Ullestad 2 år 17 stemmer
Sverre Gunnar Syvertsen 2 år 20 stemmer

Grendehuskomiteen: Ema Toft Dyrstad 2 år 35 stemmer
Tor Bjørn Hansen 2 år 2 stemmer

Revisor: Elin Valvik

Styret i vellet fikk fullmakt til å låne inntil 200 000,- til utbygging av grendehuset. Stiftelsen ligger på is foreløpig siden de foreløpig ikke er blitt lotteriverdig. Vellet blir derfor stående som eier ved overtagelse fra kommunen.

Revisjon av vedtektene. Det utnevnes en egen 17. Mai komite, resten av idrettskomiteen består fram til neste årsmøte. Spørsmål om kontingenten kan vedlegges SKJERNØYPOSTEN? Arbeidsstua er en selvstendig gruppe som driver seg selv, men hører formelt inn under vellet, tiltakskomite går ut, gårdsrepr. Gir beskjed til VAE hvis veilys svikter., og dersom vellet blir eier av grendehuset må der skje en tilføying til vedtektene. Stemmerett for hytteeiere? Forslag til ingen endringer. Vedtak: Forslag til endringer i vedtektene blir hengt opp til offentlig ettersyn minst 14 dager før årsmøtet 2001

Lokalplanen for Skjernøy videreføres som den er.

Stengning av Gamleveien: Vellet kan ikke stenge veien. Kommunen er eier av veien og bør bidra til at den holdes i stand. Vellet anmodes om å søke kommunen om fysisk stengsel. Veien blir ødelagt av tung trafikk. Grunneierne kan kjøre til sine eiendommer som før. Stabbesteinene må komme på plass.

Kontingenten: Ingen økning, men alle anmodes til å gi en gave til grendehuset slik at arbeidet kan hold fram. Vellet anmodes til å legge ved et skriv til kontingenten og oppfordre alle til å gi et ekstra bidrag.

Telefonkiosken på Farestad er foreslått fjernet av Telenor. Den er mye brukt om sommeren. Intet hærverk. Vedtak og å søke om å la den stå. Svarfrist 10. Mars.

Ventebu på Berge, i Skjernøysund og Smebakken? Undersøke mulighetene for å få de gratis av fylket mot å støype fundament selv og reise dem. Ventebuene er i tre. Årsmøtet går inn for dette.

Sluttes på side 3.

SMÅNYTT FRA ØYA.

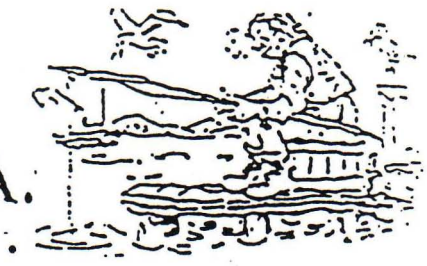

Pass opp for Grevling.

Det har vært skrevet tidligere grevlinger er blitt kjørt ihjel på Farestad og Grønnviken
I høst tok Tom Inge Dyrstad fire grevlinger i feller på Dyrstad. De hadde forsynt seg av hønene deres. Hønseiere pass på, for det må være mange grevlinger her ute.

Vårtegn.

Søndag 5. mars ble det funnet fullt utsprunget blåveis her på øya, så det er et godt tegn at vår og sommer er underveis. Snøklokker, krokus og ikke minst hestehoven som står ved innkjørelsen til hyttene i Bagstuvågen har også blomstret fra siste halvdel i februar, og rundt første mars var også de første stærene blitt observert her ute.

Husk årets «Skjernøyrevy»

Revyen går 7. - 8. - 9 - april.
Bilettbestillingen er til Hilde Herstad tlf. **38 26 86 52** eller Magnhild Brovig **38 26 42 06.**

Bygging i Grønnvika.

I Grønnvika på Berge er det satt i gang grunnarbeid på to hytter. Det er familie av andre hytteeiere i området som skal bygge. Begge hyttene er med i Skjernøyplanen.
Ellers har sikkert de fleste som passerer Grønnvika registret at parkeringsplassen som er anlagt her er utvidet i det siste. Dette er resultat av at vegvesenet har fjernet mange ulovlig anlagte eller ikke godkjente parkeringsplasser i området.

Bilbrann på Skjernøy.

En mann fra Dyrstad som skulle på jobb en dag i januar, kom ikke lenger enn til Bergsdalen med sin gamle Saab 1981 modell, før motoren stoppet. Etter gjentatte forsøk på å få start på den igjen, begynte det plutselig å brenne i motoren. Han fikk varslet brannvakta og av en forbipasserende VAE - bil fikk han låne et pulverapparat. Da brannfolkene kom tilstede var det en voldsom røkutvikling, og hele frontpartiet sto i full fyr. Trafikken i begge retninger ble stanset, deriblant skolebussen, og for skolebarna ble de en opplevelse rikere.
Saaben ble såpass ødelagt av flammene at da brannen var slukket var det bare å taue den rett til Brennevinsmyra, som ikke er så langt unna.

Mitt liv til sjøs i krig og fred.

Er tittelen på boken som er tilrettelagt av Aage A. Wilhelmsen, over dagboksnotatene til Håkon Karlsen fra andre verdenskrig og fram til han sluttet å seile i 1962. Boken ventes å være i salg før påske og blir trykt opp i 500 eksemplarer, mange er alrede bortbestilt.
Boken blir på 184 sider og er rikt illustrert med 73 fotografier. Det viste seg at Håkon hadde et hav av bilder. Han har vært en fantastisk fotograf, han har tatt bilder du aldri drømmer om å få sett, forteller Aage A. Wilhelmsen til «Fædrelandsvennen», og han legger til at dagboksberetningene er et viktig bidrag til sjøfartshistorien. Den er gull vert og kom som en gave til oss alle.
Nå gjelder det å få fatt i boken før den blir utsolgt.

Bendik Berge og søsteren Karen Kristiansen

døde nesten samtidig 1. februar. Bendik var bosatt på Berge hvor han drev jordbruk og arbeidet i industrien i Mandal. Han var gift med Ingeborg og har datteren Elin som er bosatt ved Hønefoss. Han har de siste årene bodd på Bygdeheimen i Holum og ble 87 år gammel.
Karen Kristiansen ble 84 år gammel og døde på Mandal sykehjem hvor hun hadde bodd de siste årene. Hun var gift med Johan Kristiansen og bosatt på Ytre Farestad. De har døtrene Årny og Brita, bosatt i Laudal og Mandal.
Bendik og Karen ble begravet samtidig og gravlagt side om side.
Vi lyser fred over deres minne.

Telefonkiosken på Farestad

vil bli fjernet, sammen med en del andre kiosker i distriktet da Telenor mener de er overflødige, da mobiltelefonen mer og mer tar over.
Men kiosken på Farestad har om sommeren vært veldig godt benyttet, men om vinteren er det ikke mange som bruker den.

Fartsgrense.

Som nevnt i forrige nummer har Skjernøy vel søkt om 60 km fartsgrense fra brua i Skjernøysund og til 50 km sonen i Bergsdalen.
Dette er nå innvilget av veimyndighetene, og skiltene med 60 km vil bli oppsatt i nær framtid. Så vi kan like godt begynne å venne oss til å kjøre i 60 med en gang.

Uthus blir anneks.

Julie og Per Lyberg, bosatt i Sverige, men eier et gårdsbruk på Farestad. De får endre bruken av uthus (låve) til anneks mot at noen rent bygningstekniske vilkår tilfredsstilles.
Veggen som ligger en meter fra nabogrensen, må ikke ha vindu. I tillegg må annekset tilkobles offentlig kloakk, og arbeidet må gjøres av et godkjent foretak.
Låven ble revet for noen år siden , og det er bygget opp en ny med store vinduer. Det er også søkt flere ganger om bruksendring, og de har fått avslag.
Dette er vel første gang på Skjernøy at noen får endre bruken av en låve til et anneks.

Beate og Gediminas Rudaiciai

Driver ungdomsarbeid i Litauen. Vi henviser til side 4. i dette nummeret.
Beate er fra Ytre Farestad, datter av Anne Grete og Roald Syvertsen. Hun giftet seg sist høst (25. Sept.) med Gediminas i Litauen og er bosatt i hans hjemland.

Litt om været siden sist.

På grunn av plassmangel må vi ta det ganske kort og enkelt.
Januar, februar og hittil i mars har så og si vært sammenhengene med kuling og regn. Mye av vinden har blåst fra syd vest og vest så det har vært ganske høy sjø mange ganger. Lite frost og lite snø har det også vært. 3 - 4 dager med snø på de 2,5 månedene.
Vi slutter av for denne gang og håper at været har bedret seg betydelig når neste nummer kommer ut i juni